

აკრველ არს საიდუმლოდ დღისაღ ამის და ზემთააღმატებულ ცნობათაგან ნივთიერთა. საკრველ არს საიდუმლოდ ჰობისა ჰენისაღ, ძეო იმრთისაო, და მიუნდომელ ყოვლითურთ, რამეთუ განჰკრთების გონებაღ და ვერ შეუძლებს ენაღ გამოთქუმად. ჴამოჩინებაღ ჰენი უზემთაეს ცნობათა არს, ვითარცა თქუა ნინანარმეტყუელმან: «საკრველ იქმნა ცნობაღ ჰენი ჩემგან. ჴანვძლიერდი და ვერ შეუძლე მას», და ვითარ უკუე შეუძლოს უძღურმან ბუნებითა კეთილად გამოთქუმად სასნაული ჰობისა ჰენისაღ. თა უკუეთუ არავე იცის ძღ გარნა შამამან და არცა ვის უცნობიეს შამაღ გარნა ძესა, ვითარ უკუე მინისაგანთა შეუძლონ ცნობად ჰენდა. რამედ ჰენ, სიტყუაო სახიერო, რომელი ეზიარე მინისაგანთა, და იზიარე იმრთეებასა ბუნებაღ ჩუენი, ჰენ აღაღე პირი ჩემი თქუმად სახესა ჰობისა ჰენისასა, რამეთუ სთქუ: «რომელსა უნდეს ძესა გამოცხადების, გამოუცხადოს» (ლკ.10,22). რწ უკუე განჰჴსენ კრულებად ენისაღ და აღავსე სული სიბრძნისაგან ჰენმიერისა, იმრთისა სიბრნეო, რამეთუ ჰენ საიდუმლოდ დაფარული იმრთეებისა ჰენისა საჩინო ჰყავ, რაჟამს კუერთხი მორჩთაგან **ღესღსთა** აღმოსრული იშწნე სახლად იმრთეებისა ჰენისა და დამტკიცებული ზედა შვდთა სუეტთა, **ღსაიას** და **სოლომონის** მიერ მოსწავებულთა, რომელი არს უბინოდ შშობელი ჰენ იმრთისა სიტყვსაღ.

2. ღოლო პირველი იგი იმრთეებრ ჰობაღ ჰენი, ჰენ მხოლომან უწყი და შამამან ჰენმან გამოუთქუმელმან და სულმან მან გამომეძიებელმან სიღრმესა იმრთეებისა ჰენისასა. თა არა თუ სხვთ საკადრებელი რაღმე არს თქუმად, არამედ დუმილით დიდებაღ ერთარსებასა იმრთეებისასა. სირველისა მისთვს ჰობისა ღადებას მეფსალმუნღ და იტყვს: «ბრწყინვაღებასა სინმიდეთა ჰენთასა, საშოთგან მთიებისა ნინა გმეღ ჰენ» (ფს.109,3). ღოლო დღენდელ-

10 ისა ამისთვს ჴმობს იგივე მეფსალმუნღ: «ძღ ჩემი ხარი ჰენ და ჰე დღეს მიშობიე ჰენ» (ფს.2,7). ჰეორღ ესე, დაღაცათუ უსაშინელღს არს პირველისა მის, რომელი ნყალობისათვს დაბადებულთაღსა ინებე. ჴინაღთგან დანყებაღ ნათესავისაგან ჩუენისა არს, შევეხნეთ ენითა მინისაღთა გამოთქუმად დაფარულსა ძალთაგან ჰეცისათა. რწ უკუე ნარვჴმართოთ ბუნებაღ ცნობად და მიუტეო ენაღ სრბად მსახურებასა სიტყვსასა სიტყვთა. ღოლო მეშინის კუაღად მინდომად შეუხებელსა შას ბუნებასა, რომელსა ქერობინნი შიშით ძნიან და ვერ იკადრებენ განცდაღ, გარნა წმიდაარსობით ხოლო აქებენ და საიდუმლოსა სამებისასა მოგუასწავებენ, არამედ ჰენ, იმრთისა სიტყუაო შხოლოდ-შობილო, ძეო დაუსაბამოო და ჩუენთვს განკაცებულო, გუასწავე საიდუმლოდ ჰობისა ჰენისაღ. ჴითარ ანუ რომლითა ღონითა შეუძლო ცნობად ჰენდა, ანუ რომელსა უკუე სანახებსა მივიყვანო გონებაღ ესე, რომელ ჰენ მომანიჭე.

30 ჰომელმცა შეგემთხვე ჰენ, ანუ რომლითა თუალითა სულისაღთა მიგხედო, რომელი უხიღავ ხარ ძალთაგან უხიღავთა.

3. საღა დადგეს ბუნებაღ, რაღთამცა გპოო მუნ, ანუ რომელი გზაღ ნარვლოს, რაღთამცა გენია. საღა უკუე საპოვნელ ხარ ჰენ: ეტლთა ზედა-მეა ქერობინთასა, ანუ ქაღაქსა იმრთისა შამისა თანა, ნიაღთა უკუე შამულთა, ვინაღ იგი განუშორებელ ხარ? რწუ ქუეყანასა **ღუღაღსა**, **ღოსების** თანა ძისა იმრთისა? ჰენ კაცობრივ, ძეო იმრთისაო, საყდართა ზედა ეტლის-თუაღედთა ნინანარმეტყუელისა მიერ ხიღულთა ოთხხატედთა, ანუ საშოსა შინა ასულისა **რღამ** დამჴიღისასა? ჴრთეთა ზედა ქერობინთასა ამაღღებული გიცნაა ჰენ, ანუ საქაღწულოთა მკლაღვთა ზედა ტვრთული გიხილო ჰენ? ჴეჭთა ზედა ქერობინთასა გიცოღდი ჰენ, ანუ მუღლთა ზედა რეღისა უბინოღსათა დადგრომიღად დიდებაღ ჰენი? ჴუნღთაგან უსხ-

* კომენი, I, რედ. კ. კეკელიძე, ტფ., 1918. გვ. 174-188.

ეულოთა უხილავ არს საყოფელი შენი, რამეთუ ნათელსა შინა მყოფ ხარ თუალთ-შეუდგამსა და ვითარ ან შეხუებული, ვითარცა გლახაკი, ბაგასა შინა იხილვები? 5
 ო, ან და ქუეყანად შენ გამო სავსე არიან და ვერ უძლავს დატევნად და, აჰა, 5
 ძუძუთაგან უძლურთა მიიღებს სძესა საზრდე-
 ლად ვითარცა ჩჩვლი. ორვასა შინა ეტლთასა საზრდელსა განგიცდიდეა, ანუ-მე სიყუარულსა 10
 წედისა კურთხეულისასა მიგხადო შენ? ო, ეო და იმერთო, ენათაგან მოტყინარეთა წმიდაარ-
 სობით იქებია, ანუ პირისაგან ჴალწულისა იფ-
 ოფონებია? მრავალთუალთაგან ქერობინთა იქებია, ანუ მკლავთა ზედა ასულისა **წავითისთა**
 პატივი-იცემები? ჩიალთა შინა შამისა შენისათა დადგრომილ ხარ, ანუ ქუაბსა შინა მცირესა დატევნულ არს დიდებაჲ შენი?

4. **წუნდნი ანგელოზთანი დაუდუმებელად** გაქებენ და მწყემსნი ველსა მყოფნი ზეცი-
 სა ძალთა თანა ადიდებენ ჴობასა შენსა გა-
 მოუკულებელსა. ორუძლურდი ოფალო და ვერ უძლე ცნობად. ხესკენელს მიგხედოა, ანუ-
 მე ყოველსა ადგილსა ხარ? **წე, ჭეშმარიტად**
გივმობს მგალობელი წავით: «ა-თუ-ვხდე ცად,
შენ მუნ ხარ» (ფს.138,8) და შემდგომი ამისი. შენ სიმდიდრისაგან შამულისა დაჰგლახაკ-
 ენ (2კორ.8,9), და ხატითა იპოვე ჭეშმარიტ-
 ად ვითარცა კაცი, რომელი არა ნატაცებად შეირაცხე სწორ იმრთისა (ფილპ.2,6-7), და ჴორცთა შინა დაადგერ სავსებითა იმრთე-
 ბისათა (კოლ.2,9). **წიდებაჲ შენი – ნათელ**
და განმანათლებელ დაბნელებულთა, ხოლო მეცნიერებაჲ ჩემი – უძლურ და მიუწევნელ,
და ვითარ შეუძლო ცნობად შენდა? ოკუეთუ
აღვირჩიო დუმილი, შე-უკუე-მერაცხოს მე სიბრძნედ. წრამედ შეუძლებელ არს ესე ყო-
ფად, რამეთუ სახარებაჲ წსნისად არს, რომელსა
ლაღადებს წინანარმეტყუელი, ვითარმედ:
«მთანი იხარებენ და ყოველნი ხენი მალ-
წარისანი. ოდინარეთა აიმაღლეს წმაჲ მათი»
(ფს.148,9;92,3), ვითარ უსულოთა ეხარების.
წითარ მეტყუელებაჲმან უძლოს დუმილი? ოა
ან რომელი უკუე აღვირჩიო, არა უწყი. ოყოავ,
ოფალო, უხილავი მარჯუენწ შენი და შეახე
ბაგეთა ჩემთა და აღაღე პირი ჩემი, აღძარ
ქნარი ენისად და მომეც, სიტყუაო, სიტყუად,
რადთა შიშითა შენითა მიუდგეს გონებაჲ და
ჴობდეს ენად წადიერად. ოამეთუ კაცობრივი
მეტყუელებაჲ უძლურ არს, უკუეთუ არა სული
შენი სახიერი წარუძლუეს მას. ოა ან იტყოდე

ჩემ მიერ საიდუმლოსა ჴობისა შენისასა. ოე
 – წმანულილ და ენამძიმე, შენ იტყოდე პირით ჩემით. ოე წადიერებაჲ სულისა და გონები-
 საჲ განვჴფინო წინაშე შენსა. შენ, რომელმან დაჰბადე მეტყუელი და უტყჴ, მხედველი და
 ბრმაჲ, აღაღე პირი და განანათლე ცნობაჲ სულისაჲ მიხედვად შენდა. **წლძარ ნესტჴ ენი-**
საჲ და ქმენ იგი კალამ მწერალ სულისა მიერ
წმიდისა მომთხრობელ ქველის-საქმესა შენსა,
მონყალო. ოამეთუ პირველი იგი უჴამოდ ჴო-
ბაჲ შენი გამოუთქუმელი შენ მხოლომან უწყი
და ოამან შენმან, თანაზიარებითა სულისაჲ-
თა, მიუწდომელი ნესთაგან ზეცისათა. ოლო
მეორწ ესე, რომელი ნყალობისათჳს კაცთა
ნათესავისა აღასრულე და ასულისაგან **წავი-**
თისა მიიღე განკაცებაჲ სიტყუამან იმრთეებრ შეუხებელმან. **წმას შიშით ლაღადებენ ზეცისა**
ძალნი და ახარებენ ზეცისა გუნდნი ტომთა
ქუეყნისათა, ვითარცა გუეუწყა ქადაგებისა-
გან მწყემსთაჲსა, რომელთა ესწავა ანგელოზ-
თაგან ხარებაჲ იგი მჴვდობად ქუეყნისა და
დიდებაჲ მაღალთა შინა (ლკ.2,14).

5. **წწ დავედუმეთ ზესკენელისა მისგან ჴო-**
ბისა დაუსაბამოჲსა და დასაბამიერსა ამას
მსგავსად შეძლებისა ჩუენისა ვმეტყუელებ-
დეთ, დაღაცათუ არა განშუენდენ სრულებით
სტჴქონნი უძლურებითა გონებისაჲთა. ოლო
არავე დავშიტო სულისა წადიერებაჲ, რომელ
შენ მომანიჭე. ოამეთუ დაღაცათუ ენაბრგუნ-
ვილი ვინმე წადიერ არინ შესხმად მეფისა, არა
შეურაცხ ყვის მეფემან ბრგუნვილებად იგი ენი-
საჲ, რაჴამს იხილოს სულისა გულს-მოდგინე-
ბაჲ, არამედ მადლსა მიანიჭებნ. ოა ან რომელსა
ესე შებმა-უყოფ, არა არს ჩემ მიერ, არამედ
მინდობითა შენ კეთილთა მიმნიჭებელისაჲთა.
ოამეთუ ყოველნი თუალნი ხილულნი და უხ-
ილავნი, რომელნი შენგან მოვიხუენ, შენ მხ-
ოლოჲსა მიმართ განვჴმარტენ წადიერად სუ-
რვილით, და ან ესერა წარვჴმართო აფრად სი-
ტყჴსაჲ მობერვითა სულისაჲთა.

წიტყოდი მცირედ კეთილთათჳს, რომელნი
ჴყვენ **წღამისთჳს და ნაშობთა მისთა, რამეთუ**
გარდამოჴვედ, რადთა განაახლო განრყუნ-
ლებისაგან, რომელი ხატად შენდა დაჰბადე.
წოვიდეთ ან სახესა ჴობისასა და შევმზადოთ
გვრგვნი უსუსურთაგან სიტყუათა დამბადებ-
ლისათჳს გვრგვნთაჲსა, რომელმან შთამოიყვანა
წავი წჴსი საყოფელსა გლახაკთასა. წღვილო
წმაჲ ჩემი და მიუჴყრა მსხუერჴლად სიტყუასა,

რომელმან შეიმოსა ხატი მონისა და **სსულისა-**გან **შავითისა**. ჩარმოვდგე და შევნირო შისა მსხუერპლი ქებისა და თაყუანის-ცემით სიტყუ-სა, ჟომელი მოვიდა, რაათა შენიროს ღაჳი **ძესი** მსხუერპლად შეცოდებათათჳს ერისა თჳსისათა. **შავდვა** ძლუენი ჩემი ტაბლასა შის-სა შესანირავად **შწყემსისა**, რომელი მოვიდა ძიებად ცხოვრისა მის წარწყმედულისა. **შოუძ-**ლუანო სიტყუად სიტყუასა, რომელი განკაცნა და არა იცვალა; ალაგზნა მონყალეებად **ძესი** ლაგვსა შინა წყლისასა, რაათა განარჩიოს ურჩებით განყინული იგი ბუნებად. **შა** განა-ჩინოს ბრძმედითა მით ოქროდ ბრძენისაგან, რომელი ზაკუევით შეჰრია გუელმან. **შოვიდა** ზლუად კეთილთა, რაათა განვოცოს ქუეყნით გესლი კერპთ-მსახურებისა. **შინდა** შეუფესა ყოველთასა მოვლინებად ძისა **ძესისა**, რაათა განაახლოს ქუეყანად, რომელი მოეოჯრა მაც-თურსა განწყობითა კერპთადათა. **შოავლინნა** წინანარმეტყუელნი, რაათა ახარონ ჰობად მისი ჴალწულისაგან. **შოავლინნა** პირველ მოსვლისა თჳსისა და არა შეინყნარეს, არამედ სისრა უყვეს ისრითა მათითა, ვითარცა **ძესთ** ღაჳადი ყუე-დრებით ეტყოდა: «იერუსალჳმ, იერუსალჳმ, რომელმან მოსწყდენ წინანარმეტყუელნი შენნი და ქვა დაჰკრიბე მოვლინებულთა შენ ზედა» (მთ.23,37). **შხილა** მონყალემან უძლურე-ბად კაცთა ბუნებისა და ჳელმნიებად ბნელ-ისა მათ ზედა. **შოავლინა** ძეს **ძესი**, რაათა მოაქციოს ტყუედ ერისა **ძესისა**. **შუნყა** ანგე-ლოზსა **შფალმან** ანგელოზთამან საიდუმლოდ გამოუთქუმელი და წარავლინა წინაშე შისა, რაათა განაგნეს გზანი მისნი წინაშე შისა; რა-ათა დაემკვდროს კაცთა შორის განუშორებელი შამისაგან, უბრძანა და წარავლინა ქუეყანად საყდართაგან სუფევისა **ძესისა**თა.

6. **შკუეთუ** «ცად საყდარი არს შისი და ქუეყანად კუარცხლბერკი ფერჳთა შისთად» (მთ.5,34-35), მაშა რად უკუე საჳმარ იყო მო-ვლინებად ანგელოზი უწინარჳს შისა, ანუ რომლისა მიზეზისათჳს უბრძანა ანგელოზსა სრბად წინაშე შისა? **შრა** არიან უნივთონი იგი ძალნი და ელვის სახენი იგი ცეცხლებერ მოტყინარენი, სინლოათა და სუბუქად სლვი-თა მათითა, თუმცა უძლეს სლვად შის თანა, ანუ მიწევნად ქუეყანასა შისსა? **შრამედ** ჳგი მხოლოდ არს, ჟომელსა წამის-ყოფითა უჰყრ-იან ყოველნი ხილულნი და უხილავნი. ჟომ-ლისა უკუე პირისათჳს მოავლინა **შაბრიელ**

მანარებლად მოსლვისა **ძესისა**? **შმისთჳს**, რაათა არა შედრწუნდეს **შედა** ჴალწული, ოდეს იხილოს მიდგომილებად თჳნიერ თესლი-სა. **შმისთჳს** უკუე მოვივლინა **შაბრიელ**, რაათა უწყოდის ჴალწულმან, ვინ ჳგი დადგრომილ არს მის თანა. **შა** უკუე განზრახვად ესმა **შა-ბრიელს** ჟამსა მას მოვლინებისა მისისასა, რამეთუ სიტყუად საიდუმლოდ იყო ყოველთ-აგან ძალთა ზეცისათა. **შოლო** ღირს იქმნა ცნობად **შაბრიელი** ხოლო და აუნყა წმიდასა ჴალწულსა. საიდუმლოდ, რომელი გამოვიდა საუნჯისაგან მეუფისა, მოილო მონამან, ალ-ფრინდა კრებულისაგან უსხეულოთაჳსა და არა დაგუენდა შორის გუნდთა, არამედ ალჳ-და ქერობინთა და სერობინთა განწყობილსა და წარმოსწრო, აღმალდა ქალაქით ზეცისა **შწრუსალემით** და მოვიდა ქუეყნად ქალაქად **წაზარეთად**. **შოიკითხა** ჴალწული **შარია**, და-ვარდა წინაშე მისა და თაყუანის სცა. **შხილა** მონამან **შედა** შეუფისა, მოიდრიკა თავი და შიშით მისცა მშჳდობად. **შოვიდა** მოციქული, მოართუა წიგნი მეუფისა, განუმარტა წინაშე მისა და იწყო კითხვად ენითა ჳსნილითა. **შრ-ქუა**: «მშჳდობად შენდა, კურთხეულო დედათა შორის. **შჳა**, **შფალი** ჩემი შენ თანა» (ლკ.1,28). **შითარცა** იხილა ტრედმან მან **სიონისამან**, გაკვრდა, რამეთუ ძალი უხილავი დაადგრა მის თანა. **შრა** უწყოდა, თუ ვინა მოვივლინა და ვერ გულის-ჳმა ყო, თუ ვინ არს იგი, ანუ სადა არს ქუეყანად მისი, ანუ რომლისა საჳ-მარისათჳს მოვივლინა იგი. **შარნა** ესე ხოლო გულის-ჳმა ყო სიტყუასა მისგან, რომელი ესმა, ვითარმედ: «**შფალი** ჩემი შენ თანა». **შმით** ცნა, ვითარმედ მონად არს და **შფალი** უვის. **შღვსებული** სულისა მიერ განძლიერდა და ჰრ-ქუა მას: «**კაცო**, მითხარ მე, ვინ არს **შფალი** შენი? **შნუ** რომელია ქუეყანად მისი. **წუუკუე** მამსგავსე სხუასა ვისმე, რამეთუ მე **შფალი** ჰენი არა ვიცი, ვითარ მან მიწოდის მე. **შნუ** მშჳდობისა მოცემად შენი ჩემდა მომართ ვითარ არს, ოდეს მიცნა მან, რაათა მოსცეს მშჳდო-ბად ჩემდა მომართ? სადა უკუე არს საყოფელი მისი, გინა რად არს სახელი მისი, ვინა უკუე მეცნიერ არს იგი ჩემდა? **წეშმარიტად** გესმა ჳმად მისი, ანუ შენ თავით შენით წარმიკითხ-ავ მშჳდობასა? ჟომლითა უკუე განზრახვითა მოგავლინა ჩემდა? **წუ** დაჰფარავ ჩემ მიმართ. **შა** არს პატივი მისი, ანუ თუ საყოფელი მისი? **ჰენ** საზარელ ხარ ხილვად და სახელს-დებ მას

ოფლად შენდა, მსგავს არს იგი შენდა ანუ უფრო არს შენსა? შენ მონად შემოსილ ხარ საშინელად ვოვითა, ვითარ იტყვ, ოფალი სამე შენი რადთურთით ცეცხლი არს. სირი შენი მზლა ბრწყინვალს. ჴითარ ვჰგონებ, ოფალსა შენსა ვერ შემძლებელ იყოს მიხედვად მზლს. ოკუეთუ პირი შენი საჯუმთილ არს, ოფალსა სამე შენსა ვერ იტვრთვიდენ მთანი, არამედ დადნეს მისგან. სიტყუათა შენთაგან გამოვალს ნაკუერცხალი, ოფალი შენი ვიდრემე დაარლუევდეს მათათა და შეჰმუსრვიდეს კლდეთა. შენ მონად ხარ და სამოსელი შენი ცეცხლი არს, ვითარ ვხედავ, პირისაგან ოფლისა შენისა წვმდეს საჯუმთილი ცეცხლისა. ოკუეთუ საბლარდნელი...¹ შენისა შეარყევდეს ქუესკნელსა საფუძველითურთ მათით, მაუნყე განცხადებულად. შენ მონად ხარ, ანუ ოფალი მონათად; შენ ოფალი გივისა ჭეშმარიტად, ნუუკუე შენ თვთ ოფალი ხარ? ოკუეთუ მონად ხარ, მასწავე, ვინ არს ოფალი შენი და ნუ დაჰფარავ ჩემგან. ჴამომიჭეშმარიტე საქმს შენი, რამეთუ განკვრევებულ ვარ მე შენგან. ჴად არს სახელი მომავლინებელისა შენისა, ანუ სადა არს ქუეყანად მისი, ანუ ვინ არიან ნათესავნი მისნი, შორს უკუეა ჩუენგან, ანუ მახლობელ ჩუენდა?»

შიუგო ანგელოზმან და ჰრქუა: «კმა გეყავენ **შარიამ** და დადუმენ ნუელილად გამოძიებისა მაგისათვს, ვიდრემდის ჴავადმან, ჴომელი დამკვდრებულ არს შენ შორის, გასწაოს ყოველი. ჴოლო ესე უწყოდე: ოფალი ჩემი საიდუმლოდ არს...² არა უკუე გესმაა **საიაფსგან**, ვითარმედ: «თესლტომი შისი ვინმე მიუთხრას». ჴგი მიუნდომელ არს ყოველთაგან ძალთა ხეცისათა. ჴითარ ვთქუა სახეობად შისი, რამეთუ მე არა უწყი ჴგი. ჴარნა მასმიეს ჴმად ხოლო შისი და მე ვერ შემძლებელ ვარ ხილვად შისა. ჴმად შისი სასმენელთა ჩემთა არს და ჴგი თუალთა ჩემთაგან უხილავ არს. შესმა შისგან, ვითარმედ მოვალს შენდა და გახარებ: ჰე ჭეშმარიტად, ჴგი შენ თანა არს და შან გასწაოს ყოველი ჭეშმარიტებით».

7. ჴანკვრდა **შარიამ** საკვრეველებისა მისგან, რომელსა იტყოდა მისა მიმართ მთავარანგელოზი, ხოლო არავე დადუმნა კითხვად მისა კუალადცა, არამედ შთაიცუა ძალი მალლით ჴალწულმან. ჴტყოდა უშიშად მთავარან-

¹ აქ ფურცელი ჩამოხეულია (კ.კ.).
² აქაც (კ.კ.).

გელოზსა, რადთა ცნას ძალი საიდუმლოდსად: «უნყოდე უკუე ცეცხლისფერო, უკუეთუ არა გამომიცხადებ ჭეშმარიტად, რომელსა ეგე მახარებ, არა შეინყნარებენ სასმენელნი ჩემნი. 5 ჴანაცხადე ჭეშმარიტად სიტყუა შენი და ნუ ჰგონებ ჩემსა, ვითარმცა ადრე-ადრე შევიტყუე შენ მიერ. ჴამეთუ არა ვარ მოსწრაფე გონებითა, ვითარცა ისწრაფა **ღვა** დედამან ჩემმან და მსწრაფლ შეინყნარა ჴრახებად მაცთურისა. 10 **წრა** შევშინდები სიტყუათაგან შენთა, ვითარცა იგი შეცბონდა **ღვა** და დაიჯერა სიტყუად იგი. შთაიგდო თავი თვისი მთხრებლსა სიკუდილისასა, რამეთუ არა ჰკითხა მთხრობელსა მას ჭამისა მისთვის ხისა, თუ ვითარ შესაძლებელ არს იმერთყოფად, რაჟამს ვჭამო ნაყოფისა მისგან. ოკუეთუმცა ესრე ნუელილად გამოეძია, ჭეშმარიტად ეძლიამცა ბოროტისა მის და დადგრომილ იყო პატივსავე თვისსა. **წნ** უკუეთუ არა მაუნყებ ჭეშმარიტად, ვითარ შესაძლებელ არს ყოფად, რომელსა ესე მახარებ, დადუმენ სიტყვს-გებად ჩემდამო. ჴუელისა მის ხარებად მასწავებს, რამეთუ ბოროტი იყო და ან ესეცა მსგავს არს მისდა, უკუეთუ არა ჭეშმარიტად მაუნყო. ჴამეთუ არა ვარ სადაც ცნობითა, ვითარცა პირველი იგი დედად, რომელი საბრჯე ექმნა ქმარსა თვისსა. შას ენება, რადთამცა იყო ვითარცა იმერთი. **თა** ვერ მიინია, თუ ვითარ ეგების ესედ ყოფად. **თა** შენ მახარებ მიდგომილებასა თვნიერ მამაკაცისა 30 და ესე დაუჯერებელ არს ბუნებისაგან კაცობრივისა, უკუეთუ არა სახითა რადთმე შეუძლო დაჯერებად ჩემდა. ჩუ ემსგავსები ჩემთვის გუელსა მას მაცთურსა, რომელმან შეიტყუა პირველქმნული იგი სისულელესა შინა თვისსა. 35 **თეგ**, ვიდრემდის გულის-ჴმა ვყო, რომელსა ეგე იტყვ, ვითარ ეგების ყოფად, რამეთუ არა ვიცი მე სახს მამათად. საუკუნითგან არავისდა სმენილა, ვითარმცა გამოვიდა მუცლისაგან შვილი თვნიერ მამაკაცისა. ჴომელმან ქუეყანამან გამოილის ნაყოფი თვნიერ შრომისა, ანუ რომელმან ვენაჴმან მოსცის ტევანი თვნიერ დანერგვისა ადგილსა თვისსა, გინათუ რომელმან ყანამან გამოილის მარცვალი თვნიერ დათესვისა? ვინ იხილა მიდგომილი თვნიერ შეხებისა მამაკაცისა, გინა ვინ იხილა ჩჩვლი მუცელსა ქალწულისასა, ანუ ვინ დაადგრა შემდგომად შობისა ქალწულადვე? **წრა** მივითუალო შენგან ხარებად ეგე, ვიდრე არა მასწაო ჭეშმარიტად ყოველი შის მიერ,

ქომელმან მოგავლინა შენ!»

8. შიუგო მთავარანგელოზმან და ჰრქუა: «განმაკვრევებს მე, **შარიაშ**, მიუნდომელი ეგე ჳელოვნებით გამოკითხვაჲ შენი. ჯამეთუ უბ-
 ეშთაჴს ქერობინთა და სერაბინთა აღიმალლე და განაბრძნვე ცნობაჲ შენი. შნებავს უკუე
 სასნაულთა რაფათამე რწმუნებაჲ შენი. **სრა**
 უკუე გიცნობიესა ასულო **ნაფითისაო**? **სრა**
 ვარ მე მოვლინებული მტყუვარ. შიითუალე
 სიტყუაჲ ჩემი. **სრა** ვარ მსგავს გუელისა მის,
 რომელმან აცთუნა დედაჲ შენი სამოთხეს შინა.
 ნა რაჟამს გამოსცადო ძალი სიტყუათა ჩემ-
 თაჲ, უნყოდე, რამეთუ ჭეშმარიტ არს ხარე-
 ბაჲ ჩემი.რამეთუ განსდიდნე იმრთისა თანა
 და მოილო ნეტარებაჲ თესლითი-თესლამდინ.
 იმერთსა ჩემსა ვადიდებ და მშჯდობასა შის-
 სა მიგცემ. **სრა** განგძარცუავ სამოსელსა პა-
 ტიოსნებისა შენისასა, ვითარცა ყო დედისა
 შენისა მიმართ გუელმან, არამედ მომიღებიეს
 შესამოსელი უხრწნელებისაჲ, რაფთა შეჴმოსო
 მამასა შენსა **ნდამს**, რომელი განსძარცუა
 მზაკუვარმან სამოთხესა შინა. **სრა** მომიქსოი-
 ეს შენთჴს სამოსელი შეთხზული ფურცელთ-
 აგან. იმრთისაგანცა მშობელთა შენთა დაი-
 ფარეს შიშულობაჲ სამოთხესა შინა, არამედ
 საბლარდნელი პატიოსანი უხრწნელებისაჲ
 მომირთუამს შენდა, რაფთა შეჴმოსო იგი **ნდ-**
ამს და **ნვას**. **ხოლო** რამეთუ მკითხავ, ვითარ
 იყოს ესე ჩემდა, ისმინე თქუშული ჩემი: «სული
 ჩმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა და ძალი შალლისაჲ
 გფარვიდეს შენ» (ლკ.1,35). ჯამეთუ გამომხ-
 ატველი დაბადებულთაჲ გამოიხატოს საშოსა
 შენსა გუამითა კაცობრივითა და ჭეშმარიტად
 შთაიციუას ხატი მონისაჲ შენ მიერ; და ჰობილი
 შამისაგან უწინარჴს საუკუნეთა იშვეს შენგან
 ჳორციელად და არაჲ დამცირდეს სავსებისაგან
 იმერთეებისა ჩჴსისა, არამედ სინმიდისა შენი-
 საგან მიილოს გუამი **ნდამისი** და მითვე ხატითა,
 რომელი განრყუნა მაცთურმან, გამოიხატოს
 თავი ჩჴსი და მით იჴსნეს დაბადებულნი ჩჴსნი
 მონებისაგან მტერისა. ნა აუგებელი ბუნება-
 სა შინა იმრთეებისასა საშოსა შენსა აგებულ
 იქმნეს ყოვლით-კერძოვე და გამოვიდეს ხატი-
 თა ვითარცა კაცი. ჴგი დაადგრეს შენ თანა
 სავსებითა იმრთეებისაჲ და განუშორებელ
 იყოს შამისაგან მალალთა შინა. **ხოლო** რამეთუ
 ეგო შენ ჴალწულებასავე, ისნავე ჭეშმარიტად
 ჩერილთაგან, ვითარ იხილა **შოსე** მაცუალი
 იგი, რომელი ეგზებოდა და არაჲ შეინუებო-

და ცეცხლისა მისგან. ნა კუალად მოიჴსენე
ნუეკიელის-მიერი იგი ხილული ბჴჴ, რომელი
 განვლო თავადმან და იგი ეგო დაჴშულად. ნა
 კუალად იხილა ხილვაჲ იგი **ნანიელ**, ვითარ
 ლოდი მთისაგან გამოეკუეთა თვნიერად ჳელი-
 სა კაცობრივისა და აღავსო ყოველი ქუეყან-
 აჲ. **სე** მცირედი ჩერილთაგან გასნავე, ხოლო
 შასნაველელმან მან მნიგნობართამან, ქომელი
 შენ თანა დადგრომილ არს, მან გასნაოს ყოვე-
 ლი გამოცხადებით. **სრა** უხმს მიდგომილება-
 სა ამას სანოლი, რამეთუ ქომელი იგი შენგან
 ჰობად არს, შის მიერ დაებადა ყოველი ცასა
 ქუეშე. **სრა** მსგავს ხარ შენ ყოველთა მშობელ-
 თა, რამეთუ ძემან შენმან დაჴბადა არსებაჲ
 ყოველთა ნაშობთა ქუეყანისათაჲ. **სრა** არს
 ჰობილი შენგან შობისაებრ კაცთაჲსა, რამეთუ
 ძალი შალლისაჲ არს მფარველ ჴალწულებისა
 შენისა. **ინებელად** ეგოს ბეჴედი სიტჴბუკისა
 შენისაჲ, რამეთუ ჰობილი იგი შენგან წმიდა
 არს და ძე შალლის. **სრა**ჲ განეხუნენ ბჴენი
 ჴალწულებისა შენისანი, რამეთუ ჴგი **ნავადი**
 არს შეუფჴჴ შეუფეთაჲ, ქომელმან განვლოს
 შენ შორის განუღებელად. **სანავრცე** გონე-
 ბაჲ შენი და განაგდე იჴჴ გულისაგან შენისა.
 ნა ნუ გამოეძიებ და იტყჴ, ვითარ იყოს ესეო.
 ჯამეთუ ქომელი იგი დადგრომილ არს შენ
 თანა, ძჴ შალლისაჲ არს და მან იჴსნეს ერი
 ჩჴსი ცოდვათა მათთაგან. საიდუმლოჲ შობისა
 შენისაჲ გამოუთქუმელ არს და ნუ სტანჯავ
 თავსა შენსა გამოძიებად მისა. ნა მიგცე შენ
 სხუაჲცა სახჴ დასამტკიცჴებელად სიტყუათა
 ჩემთა. **სე**რა **ნლისაბედცა** ნათესავი შენი,
 რომელსა ბერწ ერქუა, გარდასრული დღეთაჲ,
 იგიცა მიდგომილ არს ძესა სიბერესა შინა თჴს-
 სა. **სე** ბერწობაჲ ნამებს დამტკიცებასა ჴალ-
 წულებისა შენისასა, რამეთუ ნამბადებელისა
 შენისა თანა არაჲ არს შეუძლებელ. **ჴერწისა**
 მიდგომილებაჲ დაამტკიცებს სიტყუასა ჩემსა
 და ესე მეექუჴსჴ თთუეჲ არს, ვინაფთგან წესსა
 შინა არს მიდგომილებისასა. **იკუეთუ** ბერწნი,
 გარდასრული დღეთაჲ, რომლისადა სასოებაჲ
 განქარვებულ იყო, მიილო მიდგომილებაჲ და
 განწმელმან შეუძლო გამოლებაჲ ნაყოფისა,
 რაჲსა უკუე გიკჴრს მიდგომილებაჲ შენი და
 ჴალწულებაჲ? ჯამეთუ შობაჲ შენი ზეშთა
 ბუნებისა არს, ვითარცა იგი იცის ჰობილმან
 შენგან. შიუნვდომელ არს და დაფარულ, რომ-
 ლისათჴს მოსრულ ვარ ხარებაჲ შენდა. **სრა**
 გამომიკითხავს მისგან გამოძიებით, თუ ვითარ

იყოს, გარნა სიტყუაჲ, რომელი მესმა, მოვანიე შენდა. **წრა** მიხილავს ჴგი, ვითარმცა მეკითხა, თუ ვითარ იყოს ესე, რამეთუ არა კადნიერ ვარ კითხვად შისა მიმართ. **ნა** ან უწყოდე შენცა, გამომეძიებლო. **ქამეთუ** ნუღილად გამოძიებასა შინა არს საქმე, რომელი მოატყუებს ურწმუნოებასა. **წრამედ** განძლიერდი და სარწმუნოდ შეინყნარე, რამეთუ არიან, რომელნი გამოძიებენ და არა დააკლდის, რამეთუ მიიწიის ქვემარტისა; და არიან რომელნიმე, აცილობენ და წარინყმიდის თავი თვისი. **ქამეთუ** საზრახავი მაცილობელთაჲ ორპირ არიან: რომელსამე უნებნ სიტყვსა ჴელოვნებითა ჯობნად მეორისაჲ და განდიდება სიტყუათა თვისთაჲ, და რომელსამე ჰნებავენ, რადთა მიიწიის ქვემარტისა. **ჴოლო** მე უწყი ქვემარტად: არა იბრალევი კითხვასა მაგას ზედა, ვითარცა იგი შეემთხვა **ხაქარიას** კითხვასა ზედა თვისსა ანგელოზისა მისგან ტაძარსა მას შინა წმიდასა, რამეთუ შეეჭუდა სიტყუასა ანგელოზისასა და პატიჟად მიიღო დუმილი, რამეთუ ჰრქუა: «**წითარ** იყოს ესე ჩემდა, რამეთუ მე მოხუცებულ ვარ და ცოლი ჩემი გარდასრულა დღეთა» (ლკ.1,18). **წეშმარტად** წინანარმეტყუელა მღვდელმან სახითა დუმილისაჲთა, რამეთუ დადუმებად იყო წესი მღვდლობისა მის პირველისაჲ.

9. **წიუგო** მერმეცა გამოწულილვით: «ვითარ იყოს ესე ჩემდა, რამეთუ მამაკაცი მე არა ვიცი». **ნა** ესმა ქვემარტად, ვითარმედ: «**სული** წმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა და ძალი შალლისაჲ გფარვიდეს შენ. **წყის** აღივსო სულისა მიერ წმიდისა და თქუა **ქალწულმან**: «**აჰა** ესერა ვდგა მწვევალი იმრთისაჲ. **წყყავნ** მე მსგავსად სიტყვსა შენისა (ლკ.1,38). **წყულად** მიუგო ანგელოზმან: «**წინაროდენ**, მიმადლებულო. **წყრთხეულ** ხარ შენ ყოველთა შორის დედათა, რამეთუ **წობილი** შენგან **ქე** შალლის იწოდოს, და მეუფებდეს იგი სახლსა ზედა **წსრატლისასა** საუკუნოდ» (ლკ.1:28,32-33). **წსრტო** მისცა კულად მშვდობად და თაყუანის სცა და წარვიდა მისგან ანგელოზი იგი. **წრწმუნო** იქმნა **ქალწული**, ვიდრემდის ცნა ქვემარტი, რამეთუ ძალი შალლისაჲ დაადგრა მის ზედა.

წეთილ არს ურწმუნოებაჲ, რომელი იყოს მიზეზ სარწმუნოებისა. **წომასცა** ოდესმე არა ჰრწმენა მოციქულისა და მდიდარ იქმნა სარწმუნოებითა, რამეთუ ღირს იქმნა შეხებად ჴელისა უხრწნელსა გუერდსა ოფლისა. **წოლო** რამეთუ უდებებით წარმდებად ჰრწმენა **წვას**

ზრახება გუელისაჲ მის და არა ჰრქუა, თუ ვითარ იყოს ესე, და დაეცა მას ზედა პატიჟი სიკუდილისაჲ, რამეთუ დაიჯერა ვითარცა ქვემარტი და იძლია მტერისაგან. **წლდელმან** **ხაქარია** დაღაცათუ ურწმუნოებისათჳს მიიღო დუმილი, არამედ არავე დააკლდა ნიჭსა მას, რომელი ახარა ანგელოზმან. **წკითხა** **წარიამცა** გამოწულილვით და მის მიერ გუეუნყა ქვემარტიებაჲ და განიდევნა იჭჳ. **ქამეთუ** უკუეთუმცა არა გამოეკითხა ყოველი ქვემარტიად **ქალწულსა**, მრავალწილადმცა განფენილ იყო სიტყუაჲ ცილობისაჲ შორის კაცთა შობისათჳს ოფლისა. **წანაგრძო** **ქალწულმან** სიტყუაჲ ანგელოზისა მიმართ, რადთა დაუყოს პირი მაცილობელთა, რომელთა ენება განრყუნად ქვემარტი სარწმუნოებაჲ. **ნა** უკუეთუმცა დადუმებულ იყო **წარიამ** კითხვად, ვინ უწყის თუ ანგელოზსამცა უდებ ეყო გამოცხადებაჲ ყოველისაჲ.

წყრთხეულ იყავნ **წარიამ**, რომელი გზაგუექმნა ცნობად დაფარულთა საიდუმლოთა, ვიდრემდის ანგელოზმან განაცხადა ქვემარტიებაჲ სახარებისაჲ და აღავსო სოფელი სარწმუნოებითა, რამეთუ ვმა-ყო ანგელოზმან: «**სული** წმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა და ძალი შალლისაჲ გფარვიდეს შენ, რამეთუ **წობილი** შენგან წმიდა არს და **ქე** შალლისაჲ», და მუნქუესვე სიტყუასა მისსა შევიდა საშოდ მისსა **ქწ** იგი მხოლოდ პირმშოდ ყოველთა საუკუნეთაჲ. **წსე** არს ხარებაჲ **წაბრიელისი**. **ნა** ესე არს **ქალწული**, რომელი იქმნა უზეშთაწს ქერობინთა.

10. **წმიდამან** ქალწულმან მიუგო ანგელოზსა სარწმუნოებითა მტკიცითა: «**მოვედინ** ოფალი. **წჰა** წმიდა-ვჰყოფ სულსა და ჴორცთა, და განვინმედ საცნობელთა ჩემთა. **წაადგერინ** მას შინა, ვითარცა ჰნებავენ. **წჰა** ესერა ვდგა მწვევალი ოფლისაჲ წინაშე შისსა. **წკუეთუ** სათნო უჩს, დაადგერინ ჩემ თანა. **წრა** ვეველტი შისგან. **წყყავნ** მე მსგავსად სიტყვსა შენისა». **წანალო** უბინომან კარი მორჩილებისაჲ და შევიდა მისა მიმართ, რადთა მიიღოს მისგან ბუნებაჲ კაცობრივი. **წრა** უწინარწს მოსლვისა ანგელოზისა მოვიდა მისსა, არცალა შემდგომად მოკითხვისა, არამედ მეყსეულად სმენასა თანა ვმისასა სასმენელთა მისთა შევიდა **წიდებული** იგი. **წოვიდა** განუშორებული შამისაჲ და განანათლა **ქალწული** ნათლითა იმრთეებისაჲთა. **წარდამოწდა** **წრწყინვალე**ებაჲ მომავლინებელისაგან შამისა თვნირად განყოფისა მისგან. **წყვიდა** მუცელსა **ქალწულისასა** სრულიად იმრთეებითა და

სავსე არიან ცანი და ქუეყანაჲ. შის გამო დაი-
 ტია საშომან სრულებით და იქცევის ფრთეთა
 ზედა ქერობინთასა ჴი რადთურთით შამისა
 თანა, და ჴგივე შემოსილი ჴორცითა, ვითარცა
 ჩჩული, საშოსა შინა **შარიაშისა**. შისგან ძნი-
 ან გუნდნი ანგელოზთანი მალალთა შინა. ჴგი
 მიიღებს სიორძილესა ჴორცთასა საშოსა შინა
 და ჴგივე სერობინთაგან წმიდაარსობით იქების
 მალალთა შინა. სქმნა ჩჩულ მუცელსა შინა ჴა-
 ლწულისასა თვნიერ საწოლისა, რომელმან გან-
 ზომნა ცანი მტკავლითა ძუსითა და ქუეყანაჲ
 ბრჭალითა ძუსითა. ბატვენულ არს იწროსა
 შინა საშოსა ჴალწულისასა. ყელმწიფებაჲ შისი
 განფენილ არს ყოველსა ზედა დაბადებულსა
 და ჴგი დადგრომილი მუცელსა შინა გამოიხ-
 ატავს თავსა ძუსსა, მსგავსად ჩჩულთა, საშოსა
 შინა **შარიაშისა**. სანსწმედს და განჴკაზმავს
 ხატსა დაბადებულთასა და ჴობასა კაცობრივ-
 სა, რომელი განწყუნა ზაკუეფითა მტერმან.

11. სანმხიარულდა წმიდაჲ ჴალწული, რა-
 მეთუ დაადგრა იმერთი სინმიდით მას შინა.
 სანდიდნა სიხარული და მხიარულებჲჲ მის მიერ.
 სლდგა და გამოვიდა ჴალწული აღვსებული
 ნათლითა იმრთეებისაჲთა. სღვიდა მთად-კერ-
 ძო მოკითხვად ბერწისა სლისაბედისა, რაჲთა
 იხარებდეს მის თანა. სტკრთა ჴალწულმან
 იფალი სამწყსოთაჲ. სღვიდა, რაჲთა იხილოს
 ცხოვარი ბერწი, რომელსა უტკრთავს კრავი
 მოხუცებულისაგან. სღფრინდა ტრედი **სიონ-
 ისაჲ** ფრთითა სიმართლისაჲთა, რაჲთა იხილოს
 მღდელი მოხუცებული უტყვ და ბერწი მიდგომ-
 ილი. სღვიდა **შარიაშ**, ღრუბელი აღვსებული
 ცუარითა, რაჲთა ასუას ქუეყანასა წყურიელსა
 და ნაყოფიერ ყოს ნაყოფი ბერწისაჲ. სღვი-
 და ბედაჲ შეუფისაჲ ღწოლად სახლსა მონისა
 მქადაგებელისასა, რაჲთა აკურთხოს წინამს-
 რბოლი, ნაყოფი ბერწისა გლახაკისაჲ სახლსა
 შინა მისსა. შოვიდა ჴაბუკი სახლსა მოხუცე-
 ბულისასა, რაჲთა განაცხადნეს საკრველებჲჲ
 ბერწობისა და ჴალწულებისაჲ. შოვიდა ბედაჲ
 შეუფისაჲ კარსა მონისასა და შიშისაგან მისისა
 შეძრწუნდა ჩჩული მუცელსა შინა ბერწისასა.
 ბაფარულ იყო შეუფჴ მუცელსა შინა ჴალ-
 წულისასა და მოდრკა თავუანის-ცემად მისა
 წინამსრბოლი ჴჴ მღდელისაჲ, საშოსა შინა
 ბერწისა გამოჩნდა და ძალი...¹

12. ბა ჴრმაჲ იძრვოდა საშოსა მისსა და არაჲ
 უწყოდა, რაჲმცა ჴრქუა. სანკრვებულ იყო

¹ აქაც ფურცელი ხელნაწერისა ჩამოხეულია (კ.კ.).

მართალი იგი და დაბრკოლებულ იყო საქმე-
 სა მისსა ზედა მიდგომილებისასა. სწმაჲ მოთ-
 მინებაჲ **სოსებ**, ხოლო განაცხადებდა მუცელი
 სახესა ჴრმისასა, რომელი იყო მას შინა. ჴა-
 ვდენცა ენების დაფარვის, ესმინვე საზრახავი
 მრავალთა მიერ. ბა ოდეს ჴნებავენ, რაჲთამცა
 დაფარა საქმჴ უბინოჲსაჲ მის, მრავალნი თით-
 თითა უჩუენებდიან მისა მიმართ. ჴეჴყრობილ
 იქმნა **სოსებ** ურვითა მიდგომილებისა მისთჴს
 უბინოჲსა და ეშინოდა კითხვად მისა. ბა ჴრქუა:
 «მითხარ მე ჴაბუკო. ჴაჲ შეგემთხვა თვნიერ
 ცნობისა ჩემისა? სადა უკუე დაინთქა უბინოე-
 ბაჲ შენი? ჴომელმან უკუე ზღუამან შეიცვა
 სავაჭროჲ იგი შენი ღელვათა შორის თჴსთა?
 სსულო **სიონისაო**, ვითარ ვთქუა, არა უწყი.
 ჴრთენი სიკეთისა შენისანი განწყობილთა შო-
 რის უსხეულოთა განვიცადენ და აწ ორგულეჲ.
 სინ ჩამოგაგლო მალლისა მისგან? ვინ უკუე
 მოიპარა საფასჴ იგი დაფარული შენგან, რა-
 მეთუ ბეჭედი შეუფისაჲ იყო დადგრომილ შენ
 ზედა? მხიარულ არს პირი შენი შადლისაგან
 საღმრთოჲსა და აწ უმეტჴს გხედავ, რამეთუ
 აღვსებულ ხარ შადლისაგან საღმრთოჲსა.
 სოლო განმაკრვებს მე მიდგომილებჲჲ მუცლი-
 სა შენისაჲ და არა უწყი, თუ ვითარ ვყო. ბაღა-
 ცათუ მე ვღუმენე, ვითარ შეუძლო დადუმებაჲ
 სხუათა. სინაჲ უკუე მოინია ჩემდა სირცხვლი
 ესე საშინელი, აწუ რომელთა უკუე ავაზაკთა
 განგძარცუეს ქალაქო ძლიერო?

30 შიუგო **შარიაშ**: «კმა გეყავნ **სოსებ** და
 შეიკრიბენ გულის-ზრახვანი შენნი. სრა შე-
 მემთხუევის მე ამას ყოველსა ზედა დაშჯაჲ.
 იმერთი ჩემი მონამეა, რამეთუ დავჴმარხო
 უბინოებაჲ ჩემი ჩემ თანა და არა მოპარულ
 არს საუნჯჴ ჴალწულობისა ჩემისაჲ. ოგნე-
 ბელად ჴგიეს ბეჭედი სიჭაბუკისა ჩემისაჲ და
 განუჴსნელად ჴგიეს წიგნი, რომელი მოცემულ
 არს შენდა, რომლისაჲ ვერ ძალ-მიც კითხვაჲ». **შიუგო**
სოსებ და ჴრქუა: «მართალ ჴყოფ თავსა
 შენსა? სე ჴემმარიტად უმეტჴს ყოველთა მარ-
 თალთაჲსა იყავ უბინო წინაშე თუალთა ჩემთა
 ვიდრე აქ ჴამამდინ. შონამე ვარ უბინოებასა
 შენსა, რამეთუ ვიხარე ღირსად-სღვითა შენითა
 და კუალად კიდე ყოფასა შენსა. სღვსებულ
 ვარ ურვითა შიშისაჲთა და ვითარ დავიჯე-
 რო სიტყუაჲ შენი, არა უწყი, მიდგომილებჲსა
 მუცლისასა ესე რა ვხედავ. სიტყუათა შენთა
 ცილობად ვერ შემძლებელ ვარ. შძიბეა ჩემ-
 და ორკერძოვე. სიშსა ბნელისასა მოუცავს

გონებად ჩემი და არაა უწყი. ზერ ჯელმენიფე-
 ბის თუმცა შეგრაძე სხუათა თანა დედათა.
 ომჯობლს არს ჩემდა, ფარულად განტევებად
 შენი, რაათა განვერე ორკერძოვე პატიყთა». 5
 შიუგო უბინომან: «ჩალწულეობა ჩემი წამებს
 უბინოებასა ჩემსა. ღოლო მიდგომილებად ჩემი
 საიდუმლოდ არს. სიტყუად ჩემი ესრტთ არს,
 ვითარმედ არაა ვიცი სახტ მამათად. შაიჯერე
 ჭეშმარიტად, რამეთუ წმიდა ვარ საწოლისაგან
 მამათადასა. შა უკუეთუ ნაცილ გიჩნდენ სიტყუ-
 ანი ჩემნი, უწყი, ვითარმედ გარწმუნოს შან,
 ჰომელი დამკვდრებულ არს ჩემ თანა. ღოლო
 დამტკიცებისათვს სხუათადასა, აჰა, გეტყვ შენ:
 მასუ მე წყალი გამოცდისადა, ვითარცა ბრძა-
 ნა შოსე სჯულსა შინა, რაათა მონამე იყვენ
 ყოველნი ჩალწულეობასა ჩემსა წყლისა გამო
 მხილებისადასა. შა უკუეთუ ესეცა არაა გრწ-
 მენეს, ეკრძალტ, ნუ უკუე საშჯელსა შეჰვარ-
 დე შჯულის-მდებელისაგან შოსტსსა». სრქუა
 შოსებ: «ვითარ ვინ დაიჯეროს ესე, რამეთუ არა
 არს სახტ ამისი. შინ იხილა ქალწული მიდგომ-
 ილი, ანუ ვითარ ვინ შეუძლოს რწმუნება: ერ-
 თისაგან მუცლისა ძუძუნი სავსენი და ბეჭედი
 დამარხული. ოკუეთუ არაა განვიდეს ქალწუ-
 ლობად, არა იქმნების მიდგომილებად. შა ვითარ
 ეგების მიდგომილებად თვნიერ მამაკაცისა, გინა
 თუ შობად და დაცვად ქალწულობად, არა ვხე-
 დავ სახესა. სრცალა წიგნთა შინა უწყით და
 არცალა ბუნებად შემძლებელ არს მინდომად».

13. შიუგო ჩალწულმან და ჰრქუა: «უკუე-
 თუ ეძიებ მონამეთა სიტყვსა ჩემისათვს, გე-
 პოოს შენ მრავლად წიგნთაგან საღმრთოთა:
 შინ უკუე თანაეყო ქუეყანასა ქალწულსა და
 შვა სდამი, და კუალად, რომლითა საწოლითა
 იშვა შვა? სნუ ვინაა შეუძლო კუერთხმან გან-
 წმელმან გამოლებად ნაყოფი? სნუ კლდისაგან
 წმელისა ვინაა გამოჭდა მდინარტ? იმრთისა-
 გან სუეს ძეთა **სრატლისათა**. შინა თუ ვინ
 ასუა **სამსონს** ყბისა მისგან წმელისა წყალი?
 შა უკუეთუ არა გონებით მორწმუნე იქმნა,
 არა გეყვენენ შენ სიტყუანი ჩერილთანი. ს-
 მინე უკუე წინანარმეტყუელისადა, რასა უკუე
 იტყვს **საიაა**: «მიუდგეს ჩალწული და შვეს ძტ,
 და უწოდიან სახელი შისი **ვემანუელ**, რომელ
 არს: ჩუენ თანა იმერთი» (ეს.7,14). ჩაცილ უკუე
 არს ესე შენ თანა, ანუ ჭეშმარიტ?! ღუალად
 იხილე ლოდი იგი **შანიელისი**, რომელ გა-
 მოეკუეთა თვნიერად ჯელისა კაცთადასა და აღ-
 ავსო ყოველი სოფელი». შიუგო შოსებ: «უწყი

მეცა ეგე ყოველი, არამედ უსასო ქმნულ ვარ
 მე შენგან. ომჯობლს არს ჩემდა განშორებად
 შენგან, რაათა არა გამოვიწულიღვიდე სახესა
 მიდგომილებისა შენისა, თუ ვინაა უკუე არს:
 სულისაგან-მეა, ანუ თუ სხვთ რაამე, რამეთუ
 საზარელ არს საქმედ».

შსე განიზრახა მართალმან **შოსებ** განტევე-
 ბად **შარიამისი** და შევარდა ამის გამო ზრუნვასა
 დიდსა საქმისა მისთვს. შწყო **შარიამ** თქუმად
 მისდა სიტყვთა ტირილისადათა და სიტყუანი
 მისნი იყვენეს განსაკვრვებელ. სრუნვით მიხედ-
 ნა წიალთა თვსთა და იტყოდა ძისა მიმართ თვ-
 სისა: «მართალო და უბინოო, დანუნებულ ვარ
 მე. შოხედე აწ სიმდაბლესა მწველისა შენისადა.
 15 **შამოაჩინე** სიმართლტ შენი და ნუ დაჰფარავ
 გლახაკისაგან. **შამოუცხადე** თავი შენი **შოსებს**,
 რაათა არა დააკლდეს ნიჭთაგან შენთა. შეი-
 წყალე, შონწყალეო, უბინოებად მისი და სიყუ-
 არული მისი, რომელი აქუს ჩემდა მომართ.
 20 სიმართლით გამოცხადებითა შენ-მიერთა
 განამხიარულე გული მისი. შა ნუ დაჰფარავ,
 ძეო ჩემო და იმერთო, საიდუმლოსა ჩემსა მის-
 გან, რაათა არა წარწყმდეს სიმართლტ მისი.
 სუნყე მწველისა შენისათვს, რაათა არა ეჭუდეს
 25 საქმესა ჩემსა. შითხოვ შენგან, შეუფეო, გა-
 ნანათლე ცნობად მისი და განაძლიერე სინმიდტ
 სულისა მისისადა, რაათა სარწმუნოებით ჩემ თა-
 ნავე ჰმსახუროს უბინოსა შობასა შენსა. ჩუ
 დაუტევებ მას ჭირსა შინა ქადაგ შეუფებისა
 30 შენისა, გამოუცხადე საიდუმლოდ შენი, რაათა
 წინადასწარმეტყუელებდეს».

14. შა ვითარ ჩალწული იტყოდა ამას,
 მიერულა **შოსებს** სიწმოდთა ძილისადათა ურვი-
 სა მისგან, მოივლინა მისა აგელოზი იგი, რო-
 35 მელმან მოართუა ღარებად ჩალწულსა, რაათა
 გამოუცხადოს საიდუმლოდ იგი. სყო მართალი
 იგი მიწოლილ ცხედარსა ზედა თვსსა. ყმა ყო
შაბრიელ მისა მიმართ და ჰრქუა: «**შოსებ**, ძეო
შავითისო, ნუ გეშინინ». სირველად დანყებასა
 40 ხოლო სიტყვსა თვსისასა სახელს-დვა მას ძედ
შავითისა და განდევნა შიში მისგან, რამეთუ
 ესნავა მასცა მართალსა, ვითარმედ სახლისა-
 გან და ტომისა **შავითისა** გამოვიდეს მწსნელი
სრატლისადა. შითარცა წინანარმეტყუელა **სა-**
 45 **კობ**, ვითარმედ: «არა მოაკლდეს მთავარი **სუ-**
დაისგან და მეუფტ წყვილთაგან მისთა, ვიდრემ-
 დის მოვიდეს, ჰომელი იგი არს მოლოდებად
 წარმართთადა». შა აწ უკუეთუ არს **შარიამ**
 თესლისაგან და ტომისა **სუდასა** და **შავითისა**,

ჭეშმარიტად მისგან გამობრწყინდეს შეუფც შიდებისაჲ. «ჩუ ორგულეზ, ძეო **შავითისო**, რამეთუ რომელი იგი მის თანა დადგრომილ არს, ძჳ შალლისაჲ არს. **შა** სულისაგან ჩმიდისა არს მიდგომილებჲ მისი: «შვეს ძჳ და უწოდინ სახელი მისი შესუ, რამეთუ მან იწსნას ერი ძჳსი ცოდვათა მათთაგან» (მთ.1,21). **შა** ესე არს, რომელი თქუა **საია** ნინანარმეტყუელმან, ვითარმედ: «**ჩალწულმან შვეს ძჳ **შემანუელ****, რომელ არს: ჩუენ თანა იმერთი». **შანმტკიცენ **სოსებ**** **ჩალწულისა** მიმართ და შიშით განეკრძალე მსახურებად მისა, რამეთუ შემოქმედი ყოველთაჲ უტვრთავს». **შანიღვძა **სოსებ**** ძილისაგან განძლიერებულმან მადლითა და აღვსებულმან სიხარულითა. შიხედა წმიდასა **ჩალწულსა** შიშით, მოდრკა თაყუანის-ცემად მისა და ჰრქუა: «მშვდობჲ შენდა, **შედაო** შეუფისაო, **ჩომელი** მოვიდა წსნად ჩუენდა. **ჩაყუანის-ვსცემ** უბინოსა მუცელსა შენსა, რომელი იქმნა ეტლად შეუფისა მეუფეთაჲსა. **შქადაგებ** უბინოებასა შენსა, რამეთუ შენ თანა მყოფი **ოფალი** არს მღვძარეთაჲ და შიშით ჰმონებენ **ხეცისა** ძალნი, რამეთუ ძჳ შალლისა არს იგი, დაღაცათუ წყალობისათჳს კაცთა ნათესავისა დაფარულ არს საშოსა შინა. **შე** არს ჭეშმარიტად **შემანუელ**, **საიაჲს** მიერ ქადაგებული, რამეთუ ვისნავე ჭეშმარიტად საიდუმლოჲ მისი ანგელოზისაგან». **ჩარიყვანა **სოსებ**** **ჩალწული** სახედ თჳსა, რაჲთა ჰმსახურებდეს უბინოებითა სულისა თჳსისაჲთა. **შქმნა **სოსებ**** მობაძვე ქერობინთა ჯორცითა თჳსითა და ჰმსახურა შემოქმედსა ყოველთაჲსა. **ჩამეთუ** **ჩომელსა** ქერობინნი შიშით წმიდაარსობით აქებენ, **შგი** დადგრომილ არს სახლსა გლახაკისა საშოსა შინა. **ჩომლისა** მცირე არს ცაჲ დატევნად შისსა, კმაყოფიან მსახურებად მისა **ჩალწული **სოსებიითურთ****. **ჩომლისა** დიდებისაგან დაიფარვიან ქერობინნი, მიიღებს სიორძილსა მსგავსად ჩჩვლთა საშოსა შინა **ჩალწულისასა**.

15. **ქოლო** რაჟამს მოიწია განსრულებჲჲ ჟამისაჲ, წესისაებრ კაცობრივისა, აღივსნეს დღენი ჰობისა მისისანი მსგავსად შვილთა **წდამისთა**. **ჩა**ჲთა ჰობითა მისითა იწსნეს კაცნი წარწყმედისაგან, ენება მოწყალებასა, რაჲთა დაენეროს **წდამ** ჩიგნსა მას **ცხოველთასა**. **სირველად** დაინერა ძჳ იგი იმრთისაჲ, **სირმშოდ** ყოველთა საუკუნეთაჲ, თავსა გლახაკათასა. **ჩამეთუ** მას ჟამსა გამოწდა ბრძანებაჲ **წგვსტოს** კეისრისაგან აღწერად ყოვლისა სოფ-

ლისა, მოვიდა ბრძანებაჲ ცათა შეუფისაგან, რაჲთა და[....]ოს თავის-უფლებჲჲ კაცთა ნათესავისაჲ. **ჰეიმთხვნენ** ურთიერთას ბრძანებაჲ მეფეთა შეუფისა ზესკნელისაჲ და ბრძანებაჲ ქუეყანისა მეფისაჲ. **შრთი** აღსწერდა ნათესავსა კაცთასა ხარკისათჳს სამეუფოჲსა, და მეორჳ აღჰჳოცდა ჯელწერილსა ბრალთასა ნათესავისაგან ადამიანთაჲსა. **შამოწნდა** მწიგნობრებაჲ **ხეცისა** და მწიგნობრებაჲ ქუეყანისაჲ. **ხეისარი** აღსწერდა კაცთა მონებად თჳსა და ძჳ იმრთისაჲ განათავისუფლებდა კაცთა მონებისაგან მტერისა და აღსწერდა წოდებად ნაშობად იმრთისა, ვითარცა ვმა ყო ძემან **ჩუხილისამან**: «**რომელთა** ჰრწმენა შისა მიმართ, იგინი არა **სისხლთაგან**, არცა ნებითა ჯორცითაჲთა, არცა ნებითა მამაკაცისაჲთა, არამედ იმრთისაგან იშვნეს. **ჩამეთუ** სიტყუაჲ **შალლისა**ჲ, **ჩომელი** შამისა თანა იმერთ არს, ჯორციელ იქმნა და დაემკვდრა ჩუენ შორის» (ინ.1,12-14).

20. **შამოვიდა** ბრძანებაჲ კეისრისაგან აღწერად ყოვლისა სოფლისა. **წლიწერებოდა** კაცად-კაცადი თჳსსა სოფელსა. **წღვიდა **სოსებცა ჩაზარეთით**** **შალილეჲსაჲთ** **შური-ასტანად**, **ქეთლემად**, ქალაქად **შავითისა**, აღწერად **შარიაბითურთ**. **ჩომელი** თხოვილ იყო მისა, რომელი იყო სახლისაგან და ტომისა **შავითისა**. **წღვიდა** ცისა[...] **შეუფც** **შედისა** თანა **ჩალწულისა**, რაჲთა აღწეროს ძჳ **შავითისი** ქალაქსა **შავითისა** დაწერად თავი ძჳსი რიცხუსა გლახაკათასა. **წღიყვანა** **წდამი** ნაშობითურთ ძემან და იმერთმან ბუნსა მას, სამკვდრებელსა **შდემს** მზის აღმოსავალით, ვინაჲცა გამოვარდა, აღწერად იგი მუნ ნაშობითურთ თჳსით, რაჲთა არლარა აყენებდეს შესღვად მუნ ქერობინი მოტყინარჳ და მახული იქვევისაჲ.

ჩარიყვანა წმიდამან **ჩალწულმან** **ოფალი** ყოველთაჲ **ქეთლემად**. **შცნა** **შეუფემან** ქალაქი **შავითისი**. **შა** შევიდა დადგრომად მუნ, რაჲთა პატივ-სცეს მამულსა თჳსსა. **ქოლო** რამეთუ არა იყო მათდა ადგილ სავანესა მას, პოვეს ქუაბი მცირჳ და დაადგრეს მას შინა. **შაგლახაკნა** შდიდარი იგი; დაწვა ცხოვარი, რომელსა ეტვრთა შთავარი მწყემსთაჲ და შფლობელი მეფეთაჲ. **შქმნა** **ქეთლემი** უზეშთაჲს ცათა და აღესრულნეს მის ზედა წინანარმეტყუელთა ვმანი, რომელსა იტყოდეს: «და **ჰენ** **ქეთლემ**, ქუეყანაჲ ეგე **შუდაჲსი**, არაჲ სადა უმწემჳს ხარ მთავართა შორის **შუდაჲსთა**, რამეთუ შენგან გამოვიდეს **შიდი** შთავარი, **ჩომელმან** დამ-

წყოსს ვერი ჩემი **სრაჲლი**» (მთ.2,6). სამოვიდა ბჭისაგან დაკრძალულისა ხუარაკი ჭამებული, რაათა შეწიროს თავი ძუსი მსხუერპლად შამისაგან თავისუფლებსათვს კაცთა ნათესავისა. ჰვა ჴალწულმან ძჳ იგი თვისი სირმშო და შეხვა იგი სახუეველითა, ჴომელსა შეუმოსიეს ნათელი ვითარცა სამოსელი. შიანვინა ჴგი ბაგასა, ჴომელი ჴის ქერობინთა ჴედა, რამეთუ არა აქუნდა მუნ ადგილ სავანესა მას. ჰვა ჴალწულმან და დაადგრა უნებელად ჴალწულეზასავე ძალისაგან საღმრთოვსა. ჴაც არს ყოვლითურთ ჴობილი იგი და იმერთი გამოუკულებელ. სრა დამცირდა დიდებისაგან შამულისა. ჴგი მეუფებს მალალთა შინა შამისა თანა და შისგან ძწიან ხეცისა ძალნი. ჴგივე მიიღებს სძესა საზრდელად, ვითარცა ჩჩული დედისაგან, რამეთუ ჴაც არს და ვინ იცნას ჴგი. შისგან იფარვიან შიშით ქერობინნი და ჴგივე მწოლარე არს ვითარცა ჩჩული ბაგასა შინა.

16. სღიმსთუეს ჴეცისა ძალთა, რაათა ახარონ მწყემსთა მოსლვად შწყემს-მთავრისა ცხოვართათვს პირმეტყუელთა, რომელ წარწყმედულ იყვნეს. **სტყვან ანგელოზნი**: «აჴა გახარებ თქუენ სიხარულსა დიდსა ოფლისა მიერ სესუ ჴრისტჳსა, რამეთუ იშვა მაცხოვრად თქუენდა, ქალაქსა **ბავითისსა**. სერა ჴპოოთ ჴგი შეხუეული და მწოლარჳ ბაგასა **შარიამის** თანა ბედისა ძუსისა, რომელმან განჴჳსნეს პერობილნი საკრველთაგან სიკუდილისათა». «სრა არს ხილვად შისი და არცა დიდებად შისი, ვითარცა თქუა **საია**, არამედ შეუფე არს იგი ძლიერი, რომლისა სუფევისა არა არს დასასრულ». სჴა ძალთაგან ხეცისათა გესმის: «დიდებად მალალთა შინა და მშვლობად ქუეყანასა ჴედა» (ლკ.2,14). სანმხიარულდეს მწყემსნი ხილვისა მისაგან, რომელი ესმა და იხილეს. სღილეს ჴმა სიხარულისა, ვითარცა ისწავეს ანგელოზთაგან. სანვიდეს ვიდრე **ჴეთლემდე** და იხილეს დიდებული ჴგი ბედისა თანა გლახაკისა. ბავარდეს და თაყუანის სცეს და შეწირეს ძღუნად ქადაგებად იგი, რომელი ისწავეს, და ახარებდეს ყოველსა სოფელსა.

17. ჴოლო **შარიამს** დაემარხნეს სიტყუანი ესე და დაედვა გულსა თვისსა. სხედვიდა ანგელოზთა და კაცთა თაყუანის-ცემად შეუფისა, ჴომელი იშვა მისგან უთესლოდ. სხედვიდა, რამეთუ ჩჩული ღუმნა და განწყობანი ხეცისანი და ქუეყანისანი ჴმითა მალლითა აქებდეს. ჴუბი მცირჳ და ბაგად გლახაკი, ხოლო საქმჳ საშინე-

ლი. ხეცისა ძალნი გარემოვს წმიდაარსობით შეამკობენ. **სოსებ** მთავრობს, რამეთუ გუნდნი ანგელოზთანი მის თანა მსახურებენ. ჴალწული დედოფალ იქმნა ხეცისა და ქუეყანისათა, რამეთუ პატივ-სცა ჴობილმან მისგან, ვითარცა ქადაგა პირველად ჴჯულსა შინა. სატივის-ცემად მშობელთა ასწავა ხეცისა ძალთა, რაათა აქებდენ ბედასა შისსა უბინოსა. სღდგა და თაყუანის სცა და ჴრქუა: «ძეო ჩემო და იმერთო პირველსაუკუნეთაო, ალაღე პირი ბედისა ჴენისა, რაათა შეუძლოს მჴვეალმან ჴენმან ღირსად ქებად იმერთეებისა ჴენისა. სჴა ესერა ვხედავ, რამეთუ დასნი ანგელოზთანი უხილავად აქებენ შეუფეზასა ჴენსა. სანჴჳსენ კრულებისაგან გონება კაცობრივი და შეაყავ იგი ბუნებასა უსხეულოთასა გალობად მალალთა შინა და ქებად ჴენდა ყოველთა იმრთისა. სჴა ესერა დღეს გამოჩნდა წყარო უკუდავებისა სახლისაგან იმრთისა, რაათა ასუას ქუეყანასა უხრწნელეზად. სმას დღესა იხარებენ წინანარმეტყუელნი, რამეთუ აღესრულნეს თქუმულნი მათნი. სმას დღესა აღულებიეს **ბავითს** ქნარი იგი თვისი და გალობს წინაშე ჩემსა, რომელი ვინოდე ჴიდობნად სინმიდისა ჴენისა. სმას დღესა შეიერთნეს ხეცისა და ქუეყანისანი ერთობით ქებად ჴენდა და ჴმობენ **საია** თანა: «ჴრმა იშვა და ძედ მოგუეცა ჩუენ, **სემანუელ**, ჴომელ არს: ჩუენ თანა იმერთი».

სწ უკუე მოვედით ყოველნი ნაშობნი **სდამისნი** და ჩუენცა აღვილოთ გალობად სულიერი მსგავსად შეძლებისა ჩუენისა, და განვიდეთ ბედისა თანა შაცხოვრისასა ძნობითა სულიერიითა და ჴმა ვყოთ: „ესე არს დღჳ, რომელ ქმნა ოფალმან. სიხარებდეთ და ვიშუებდეთ ამას შინა, რამეთუ მოგუხენდა აღმოსავალმან მალლით და განგუანათლნა მსხდომარენი ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა“.

სმას დღესასწაულსა მომირთუამს ძღუენი სიტყუათა ჩემთად კინიაკისაგან ბუნებისა დაგებად წინაშე შენსა, ბედაო სიტყვსაო. შიითუალე გლახაკისაგან ბუნებისა და მომიტევე კადნიერებად ესე და შეიწირე წინაშე ძისა შენისა, არა თუ სიტყუად შესხმისა, არამედ წადიერებად გონებისა, ვითარცა შან მხოლომან უწყის, რამეთუ შისა ჴშუენის დიდებად, თანა უხრწნელით შამით და ცხოველს-ყოფელით სულით მმიდითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.